

IMOM BUXORIY XALQARO ILMIY-TADQIQOT MARKAZI
IMAM BUKHARI INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CENTER

Imom Buxoriy saboqlari

Ma'naviy-ma'rifiy, ilmiy-adabiy jurnal
Spiritual and educational, scientific-literary journal

№ 4 / 2021

IMOM BUXORIY
XALQARO ILMIY-
TADQIQOT MARKAZI –
YANGI
O'ZBEKISTONNING
YANGI TIMSOLI

MARKAZNING XALQARO HAMKORLIGI

2021-yil 24-oktabr kuni Imom Buxoriy xalqaro ilmiy-tadqiqot markaziga Yevropada islom ilmiga oid eng nufuzli ilmiy muassasa hisoblangan Oksford Islom tadqiqotlari markazi direktori **Farxan Nizomiy** tashrif buyurdi.

Batafsil WWW.BUKHARI.UZ da o'qishingiz mumkin.

TAHRIR HAY'ATI:

Nuriddin XOLIQAQAROV – O'zbekiston musulmonlari idorasi raisi, muftiy
Akmal SAIDOV – yuridik fanlar doktori, professor, akademik
Shoazim MINAVAROV – Islom sivilizatsiyasi markazi direktori
Shayx Abdulaziz MANSUR – Islom sivilizatsiyasi markazi direktorining o'rinbosari
Shuhrat YOYQOCHEV – siyosiy fanlar doktori, professor
Baxtiyor ERGASHEV – tarix fanlari doktori
Amriddin BERDIMURODOV – tarix fanlari nomzodi
Ahadjon HASANOV – tarix fanlari doktori, professor
Bahrom ABDUHALIMOV – tarix fanlari doktori, professor
Baxtiyor TURAYEV – falsafa fanlari doktori, professor
Zohidjon ISLOMOV – filologiya fanlari doktori, professor
Zohidullo MINAVVAROV – siyosiy fanlar doktori, professor
Ilhom SAIDOV – tarix fanlari doktori, professor
Baxtiyor KARIMOV – falsafa fanlari doktori, professor
Shukurillo UMAROV – hadisshunoslik bo'yicha falsafa doktori
Sarvar ABDULLAYEV – falsafa fanlari nomzodi, dotsent.

Ashirbek MO'MINOV – tarix fanlari doktori, professor (L.N. Gumilyov nomidagi Yevroosiyo milliy universiteti)
Devin DeWeese – professor, yozuvchi (Indiana universiteti, AQSH)
So'nmaz KUTLU – professor, ilohiyotchi (Anqara universiteti Ilohiyot fakulteti)
Ingeborg BALDAUF – professor (Gumbold nomidagi Berlin universiteti).

IBXITM Ilmiy kengashining 2022-yil 7-yanvardagi 1-sonli yig'ilishi qarori bilan nashrga tavsiya qilindi.

Muassis:

O'zbekiston Respublikasi
Vazirlar Mahkamasi huzuridagi
IMOM BUXORIY XALQARO
ILMIY-TADQIQOT MARKAZI

Bosh muharrir:
Shovosil ZIYODOV

Muharrir o'rinbosarlari:
Otabek MUHAMMADIYEV
Anvar BOBOYEV

Musahhah:
Shokirjon ISOQOV

Sahifalovchi-dizayner:
Muhammadiqbol SHUKUROV

Zafar UZOQOV, Azim ZOYIROV
olgan suratlardan foydalanildi.

Jurnal O'zbekiston Respublikasi
Vazirlar Mahkamasi huzuridagi
Oliy attestatsiya komissiyasining
ilmiy jurnallar ro'yxatiga kiritilgan.

Maqolada keltirilgan
ma'lumotlar uchun muallif mas'ul.

Ушбу сонда:

Шовосил ЗИЁДОВ. Китоб савдоси борасида қўлёзмалардаги айрим қайдлар.....	4
Отабек МУҲАММАДИЕВ. Аҳли сунна вал жамоа ақидасини тарғиб этишда “Лубобул калом” асарининг аҳамияти.....	6

АЖДОДЛАР ИЛМИЙ МЕРОСИ

Феруза НИЗАМОВА. Хусрав Деҳлавий ижодининг тарихига чизгилар.....	9
Илҳом БЕРДИЯРОВ. Мовароуннаҳрлик фақиҳларнинг асарларида келтирилган молиявий масалалар.....	10
Зебинисо ХУРРАМОВА. Абдушукур Қори Яхшибоевнинг лирик мероси: матний тадқиқ ва таҳлил.....	12
Хуршида НАЗИРОВА. «Хусайн Хоразмий» ҳақида янги мулоҳазалар.....	14
Каромиддин ЖАМАҲМАТОВ. Ҳожи Муҳаммад Шаҳдий ижодининг жанрий таркиби ва унинг ирфоний талқини.....	16
Мавзуна ШЕРОВА. XI-XII асрларда Мовароуннаҳр арабийзабон адабиётидаги дидактика жанри хусусида айрим мулоҳазалар.....	17
Behzod RUSTAMOV. Navoiy tasavvuf va falsafa.....	19
Азиза ҚАЮМОВА. Абу Зайд Муҳаммад ибн Халдуннинг илмий мероси.....	21

НОДИР МАНБАЛАР

Нигора ЮСУПОВА. Бурҳониддин Марғинонийнинг ал-Ҳидоя асари муҳим фикҳий манба сифатида.....	23
Муслим АТАЕВ. “Ал-асъила ва-л-ажвиба”нинг илмий танқидий матнини тузиш тамойиллари.....	25
Акмалхон АКМАЛХОНОВ. Абу Яъқуб Саккокий “Мифтаҳу-л-улум” асарининг қўлёзма нусхалари ҳақида.....	27
Баходиржон АЗАМОВ. Ҳаким Термизийнинг “Ал-Амсол минал-китоб вас-сунна” асарининг қўлёзма ва замонавий нашрлари тавсифи.....	28
Йўлдошхон ИСАЕВ. Замахшарийнинг “Атвоқу-з-заҳаб” асарининг икки нодир қўлёзма нусхаси.....	30
Нодир ҚОБИЛОВ, Ирода ДАУРБЕКОВА. “Саҳихул Бухорий”нинг Мақдисий қўлёзма нусхаси”нинг тавсифи.....	31
Нигора ХАКИМОВА. Қафғол Шошийнинг “Маҳосин” асарида ҳусн ва қубҳ масаласи.....	33
Ферангиз КАЛАНДАРОВА. “Тарихи салотини Манғития”да амирликнинг давлат бошқаруви масалаларининг ёритилиши.....	35
Ильгам САБАНЧИН. Причина написания книги «Аль-Барк аль-Вамид аля аль-Баид аль-Мусамма би-н-Накыд» Ш.Марджани.....	38

ВАТАНИМИЗ ТАРИХИ

Жамшид ШОНАЗАРОВ. Икки буюк саркарда: Амир Темур ва Йилдирим Боязид.....	39
Фаррух АҚЧАЕВ. Жиззах воҳаси аҳолисининг мотам ва хотира маросимлари хусусида.....	40
Нодира СУЛТОНОВА. Ўзбекистонда ижтимоий-сиёсий жараёнларни амалга оширишда миллий кадриятларнинг ўрни.....	42
Дилноза ЖАМОЛОВА. Бухоро жадидларининг “Тарбия атфол” жамияти ва унинг Истанбулдаги шахобчаси.....	43
Алишер САНДИБОЕВ. Шовдор рустоки ва унинг локализациясига доир янги маълумотлар.....	46
Янгибой ТУРДИМУРАТОВ. XX аср бошларида Сурхон-Шеробод воҳасининг этноиктисодий тизимида чорвачилик.....	47
Ихтиёр КУШШАКОВ. “Чорчинор” эпитафик ёдгорликлари.....	49
Xurshid JUMANAZAROV. O'zbek xalqining tabobat tarixiga nazar.....	51
Юлдаш ЮЛДАШЕВ. Хива хонлари архиви ва унинг ўрганилиши.....	53
Ахрор ЭШМУҲАМАТОВ. Жиззах воҳаси аҳолисининг “чорва ҳисоби” билан боғлиқ тақвимлари.....	54
Феруз НАРМАНОВ. XX асрнинг 20-30 йилларида маданий-маърифий муассасаларнинг таснифи ва ўзига хос хусусиятлари.....	56

Одилжон ИНОМОВ. Қовунчи маданияти аҳолисининг тили масаласи.....	58
Ахмаджон ХУДАЁРОВ. Ўзбекистонда солиқ тизимини тубдан янгилаш борасидаги давлат сиёсати, унинг ҳуқуқий-меъёрий асослари ва институционал тизимининг вужудга келиши.....	61
Ғайрат ХАМРАЕВ. Қушбеги лавозимининг Бухоро амирлиги бошқарув тизимида тутган ўрни хусусида.....	63
Бахтиёр РИЗАЕВ. Миграция населения в ближнем и среднем востоке VII-XVI века.....	64
Фируза ШИРИНОВА, Саодат ХАМРОЕВА. Тарихий Манғит амирлари давлатчилиги: ворисийлик ва замонавийлик.....	65
Нафиса ВАЛИЕВА. Ислом мактаблари. Совет ҳукуматининг ислом маданияти ва эътиқоди борасидаги сиёсати.....	68

ИСЛОМ ВА ҲОЗИРГИ ЗАМОН

Адхам АШИРОВ. Ислом динида сувга муносабат.....	69
71..... علوم الوحى والعلوم الإنسانية . اد/أدهم تمام فراج	
Мухтор НАЗИРОВ, Мейербек ЕРГАШБАЕВ. Замонавий халқаро муносабатларда мусулмон дунёсининг ўрни.....	73
75..... سالم عيتوللين . شبهة عدم التخريج للإمام أبي حنيفة في الكتب الستة والرد عليها	
Иргаш ДАМИНОВ. Мўътазилийлик ақидаси: шаклланиши, ёндашувлар.....	78
Ro'zimuhammad TO'XTASINOV, Dilovar SULTONOVA. Movarounnahr fiqh manbalarida ayollarning ziynatlanish me'yorlari.....	80
Sa'dulla BOVOXODJAYEV. Sharqda hadisshunoslik ilmining yuzaga kelishi.....	81
Гулноза АЛИЖОНОВА. Ризоуддин ибн Фахриддиннинг “Кутуби ситта ва муаллифлар” асарида ҳадис тушунчаси ва илмининг ёритилиши.....	83
Алоуддин НЕМАТОВ. Мотуридийлик таълимоти ривожига ҳисса қўшган хитойлик тўрт шайхулислом.....	85
Шукрулло ЖЎРАЕВ. Муҳаммад ибн Ҳасан Шайбоний асарларида диний бағрикенглик масаласи.....	87
Малика ТЎХТАЕВА. Ўрта Осиёда Биринчи Ренессанс даври амалий санъатини XX аср санъатшунослари томонидан ўрганилишининг баъзи жиҳатлари.....	89
Жонибек ЖУМАЕВ. Мустақиллик арафасида диний-маърифий соҳа трансформацияси.....	92

ИЖТИМОЙ ИНСТИТУТ

Рустам ШОДИЕВ, Дилрабо АМРИДИНОВА. Жадидлик таълимотининг комил инсон тарбиясидаги аҳамияти.....	94
Машхура РАШИДОВА. Миллий маънавиятимиз тараққиётида қадриятлар ўрни.....	95
Элёр АЛИМКУЛОВ, Раъно УРАЗОВА. Жаҳон динлари миқёсида ой рамзи.....	97
Jaxongir PULATOV. Barqaror taraqqiyot kontekstida inson taraqqiyoti konsepsiyasi.....	99
Mohira ABDULLAYEVA. O'zbekiston hududida bag'rikenglik va vijdon erkinligining ta'minlanishining tarixiy ildizlari.....	100
Xabibullo SADIBAKOSEV, Sirojiddin ABDUVOITOV. Yangi O'zbekiston tashqi siyosatining xalqaro munosabatlar tizimidagi ro'li va istiqbollari.....	104
Хонзода МАДАЛИЕВА. Христианликда муқаддаслик феноменига муносабат-троица.....	106
Жаҳонгир АЛЛАБОЕВ. Меҳнатдан бегоналашувнинг жамият тараққиётига таъсири.....	107
Лола КАРИМОВА. Абдурахмон Жомийнинг рашҳаларида инсон масаласи.....	109
Маҳмуд ДЕҲҚОНОВ. Маҳалла ва оилани ижтимоий ҳимоялашда фуқаролик жамиятининг ўрни.....	110
Natalya RADJAROVA. Gender tengligi insonning rivojlanish barqarorligining omili sifatida.....	111
Илҳом РИЗАЕВ. Ижтимоий тизимни эркинлаштириш ва жамият тараққиёти.....	113
Алишер ТОЖИЕВ. Ўзбекистоннинг туризм соҳасидаги имкониятлари.....	116

Лазизахон АЛИДЖАНОВА. Ўрта асрларда христианлик таълимотининг тиббиёт ва вабо касаллигига муносабати.....	117
Хосият МУЛЛАЖАНОВА. Тарихий онг ва хотира миллий ўзликни англашнинг омили.....	119
Мирзо ИХТИЁРОВ. Давлат бошқаруви жараёнида телеканалларда ёритиладиган муаммоларнинг фалсафий таҳлили.....	121
Тоҳир ЭВАДУЛЛАЕВ. Зиёрат туризми – туризмнинг энг истиқболли ва манфаатли йўналиши.....	123

ФАЛСАФИЙ МУШОҲАДАЛАР

Соҳибназар КАРИМОВ. Тасаввуф фалсафасида комил инсон масаласи.....	126
Шухрат БОЗОРОВ. Аҳмад Дониш илмий меросининг фалсафий аҳамияти («Наводирул вақое» асари мисолида).....	128
Санжар МУРАДОВ. Фаридуддин Аттор асарларида илм ва маърифат тушунчаларининг фалсафий таҳлили.....	130
Мирзоулуг МАМАСАЛИЕВ. Соҳибқирон Амир Темурнинг давлат бошқарувидаги фалсафий-ахлоқий масалалар.....	131
Мансур ВАХАБОВ. Тарғибот ва ташвиқотнинг генезиси ва эволюцияси.....	133

ЁШЛАР – КЕЛАЖАГИМИЗ

Улуғбек ЯЗДОНОВ, Соҳиба ЯЗДОНОВА. Ўзбекистонда таълим тараққиёти: режалар, марралар, муаммолар.....	135
Saida YULDASHEVA. Innovatsion fikrlash va tanqidiy fikrlashning ta'limdagi o'рни.....	136
Lola XASANOVA, Marg'uba MURATOVA. Yoshlarda vatanparvarlik tuyg'usini kuchaytirish imkoniyatlariga doir fikr-mulohazalar.....	137

МАЪНАВИЙ ТАҲДИДЛАРГА ҚАРШИ КУРАШ

Батырбек ХАШИМОВ. Интернетнинг илмий соҳадаги ўрни.....	139
---	-----

БИР ҲАДИС ШАРҲИ

Расулulloҳ қайтарган уч амал.....	140
-----------------------------------	-----

2021-yil 6-dekabr kuni Imom Buxoriy xalqaro ilmiy-tadqiqot markaziga Rossiya Federatsiyasi Fanlar akademiyasi Sharqshunoslik instituti huzuridagi O'rta Osiyo, Kavkaz va Ural-Volgabo'yini o'rganish markazi rahbari **Vladimir Bobrovnikov** tashrif buyurdi.

Imom Buxoriy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi va Turkiyaning Islom tafakkuri instituti o'rtasida o'zaro hamkorlikka oid anglashuv memorandumini imzolandi.

Batafsil WWW.BUKHARI.UZ da o'qishingiz mumkin.

2022-YIL UCHUN JURNALIMIZGA OBUNA BO'LING!

**O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi
huzuridagi Imom Buxoriy xalqaro
ilmiy-tadqiqot markazi rekvizitlari:**

O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi G'aznachiligi
H/r: 23402000300100001010 INN (STIR): 201122919

MFO: 00014 Markaziy bankning
Toshkent shahar XXKM

SHHV: 400110860182247950100253001
INN (STIR): 207265166

Murojaat uchun telefon:
(0366) 240 2019

Obuna
indeksi –
№ 946, 947
Bir yillik
obuna narxi –
240 000
so'm

MANZILIMIZ:

141306, Samarqand viloyati,
Payariq tumani, Xo'ja Ismoil shaharchasi.

E-mail: buxoriysaboqlari@bukhari.uz

Web-sahifa: www.bukhari.uz

Telefonlar:

(0366) 240-2019, (0366) 240-2011,
(+99899) 579-66-84

Bosishga 10.12.2021 yilda ruxsat berildi.

Qog'oz bichimi – 60x84 1/8.

Ofset bosma usulida bosildi.

Bosma tabog'i – 9. Adadi – 150.

Buyurtma № 16/02.

Nashr indeklari – № 946, № 947.

ISSN 2181-4791

Jurnal 2019-yil 8-aprelda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiya agentligi tomonidan № 0057 raqami bilan ro'yxatga olingan.

Bir yilda to'rt marta chop etiladi.

Jurnaldan ko'chirib bosilganda manba qayd etilishi shart.

**Tahrir hay'ati fikri
mualliflar fikridan farq qilishi mumkin.**

Jurnal andozasi tahririyatning
kompyuter bo'limida tayyorlandi.

Jurnal «TURON TA'LIM MARKAZI» NTM bosmaxonasida chop etildi. Bosmaxona manzili: Samarqand shahri, Xo'ja Ahror Valiy ko'chasi, 37-uy. Tel.: (+99893) 237-81-78, (+99897) 923-37-02.

IBXITM
 O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasini huzuridagi
 IMOM BUXORIY XALQARO ILMIY-TADQIQOT MARKAZI
 مركز الإمام البخاري الدولي للتحوث العلمية
 IMAM BUXORIY
 INTERNATIONAL
 SCIENTIFIC RESEARCH
 CENTER
 MEJDUHARODNIY
 NAUCHNO-
 ISSLEDOVATELSKIY
 TSENTR IMAMA BUXARI

ISSN 2181-4791

 9 772181 479005